

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. mai 2024
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9159/24

Teema: Vananevast elanikkonnast tulenevad riigi rahanduse jätkusuutlikkuse
väljakutsed
– Nõukogu järeldused (14. mai 2024)

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse vananevast elanikkonnast tulenevaid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse väljakutseid, mille nõukogu võttis vastu 14. mail 2024 toimunud 4023. istungil.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED, MILLES KÄSITLETAKSE VANANEVAST
ELANIKKONNAST TULENEVAID RIIGI RAHANDUSE JÄTKUSUUTLIKKUSE
VÄLJAKUTSEID**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU:

1. TUNNISTAB, et prognooside kohaselt hakkab ELi elanikkond lähiaastatel vähenema. Ühiskond vananeb, kuna tööeline elanikkond väheneb märkimisväärselt, samal ajal kui eakate inimeste arv kasvab. MÄRGIB ÄRA mitmesugused arengusuunad eri liikmesriikides, sealhulgas prognoositakse mitmes liikmesriigis rahvastiku kasvu, kuigi eeldatavalt vananeb elanikkond teataval määral kõikides liikmesriikides;
2. TOONITAB, et vananev elanikkond kujutab endast riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele suurt väljakutset, mida võimendab suur valitsemissektori võla suhe mitmes liikmesriigis, potentsiaalse majanduskasvu aeglustumine ja majanduse väljavaateid mõjutav ülemaailmne ebakindlus. RÕHUTAB, et eelarvepoliitika strateegia eesmärk peaks olema tugevdada rahanduse jätkusuutlikkust, taastada eelarvepuhvid, saavutada suurem kestlik majanduskasv ja suurendada ELi vastupanuvõimet seoses tulevaste probleemidega;
3. KINNITAB rahvastiku vananemise 2024. aasta aruandes esitatud majanduslikud ja eelarvelised prognoosid ELi liikmesriikide kohta (2022–2070) ning mille on koostanud majanduspoliitika komitee (ja selle vananemise töörühm) ja komisjoni talitused ühiselt kokku lepitud meetodite ja eelduste alusel. MÄRGIB, et nagu varasemates väljaannetes, hõlmavad ka rahvastiku vananemise 2024. aasta aruande prognoosid elanikkonna vananemisega seotud avaliku sektori kulutusi (pensionid, tervishoid, pikaajaline hooldus ja haridus);

4. TÕSTAB ESILE rahvastiku vananemise 2024. aasta aruandes sisalduvaid peamisi järeldusi:

- a) pikaajalises perspektiivis peaks vanadussõltuvusmäär ELis järsult suurenema: kui praegu on iga üle 65-aastase inimese kohta kolm tööealist inimest, siis 2070. aastaks on neid alla kahe. Eelolevaid aastaid iseloomustab beebibuumi põlvkonna jõudmine pensioniikka. Lisaks aitab oodatava eluea jätkuv pikenemine kaasa pensionäride osakaalu suurenemisele, võttes arvesse ka märkimisväärset erinevust seadusjärgse ja tegeliku pensioniea vahel paljudes liikmesriikides. Sündimuse määr jääb tunduvalt allapoole loomulikku taastootmise taset ning prognooside kohaselt ei ole tööjõus osalemise suurenemine ja positiivsed netorändevood piisavad selleks, et kompenseerida tööealise elanikkonna üldist vähenemist;
- b) tööjõu eeldatav vähenemine tähendab, et pikas perspektiivis saab SKP potentsiaalse kasvu ainsaks edasiviivaks jõuks tootlikkuse suurenemine. ELis tervikuna on aastateks 2022–2070 prognoositav keskmine aastane potentsiaalne SKP kasvumäär 1,3 %;
- c) lähtestsenaariumi kohaselt peaksid elanikkonna vananemisega seotud avaliku sektori kogukulud suurenema ELis tervikuna 24,4 %-lt SKPst 2022. aastal 25,6 %-le SKPst 2070. aastaks, kusjuures suurem osa sellest kasvust peaks realiseeruma 2045. aastaks ja seejärel see üldiselt stabiliseerub, eelkõige pärast aluseks olevat demograafilist arengut. Need prognoosid on liikmesriigiti siiski väga erinevad, kusjuures 17 liikmesriigi puhul on prognoositud kasv üle ELi keskmise. Prognooside kohaselt ületavad elanikkonna vananemisega seotud kogukulud ELi keskmise 2070. aastaks üheksas liikmesriigis. Prognoositud kasvule aitab kaasa tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse kulude peaaegu universaalne kasv. Enamikus liikmesriikides prognoositakse ka pensionikulude suurenemist. Üldist suurenemist leevendab paljudes liikmesriikides hüvitiste osakaalu vähenemine;

- d) et võtta arvesse pikast prognoosiperioodist tulenevat märkimisväärselt ebakindlust, esitatakse rahvastiku vananemise 2024. aasta aruanne mitut alternatiivset stsenaariumi. Eelkõige avaldaks hüvitiste osakaalu stabiliseerimine mitmes liikmesriigis suurt kasvusurvet pensionikulutustele. Lisaks tähendaks madalam tootlikkuse kasvumäär vähem dünaamilist SKP kasvu, suurendades seega elanikkonna vananemisega seotud kulude osakaalu SKPs. Lisaks toob tervishoiu ja pikaajalise hoolduse riskistsenaarium, milles võetakse arvesse tehnoloogia arenguga seotud mittedemograafilisi tegureid ning kulude ja katvuse ülespoole suunatud lähenemist, samuti kaasa märkimisväärselt suurema surve avaliku sektori kulutustele. Enamiku liikmesriikide puhul näitavad need stsenaariumid, et vananemisega seotud avaliku sektori kulutused võivad kasvada lähtestsenaariumis prognoositust oluliselt rohkem. Seevastu positiivsem majanduslik või demograafiline areng tähendaks väiksemat suhtelist koormust riigi rahandusele;
5. KINNITAB TAAS vajadust täiendavalt tegeleda vananemise majanduslike ja eelarveliste tagajärgedega, sealhulgas tagades usaldusväärse riigi rahanduse, suurendades tootlikkust, osalemis- ja tööhõivemäära ning kohandades pensioni-, tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteeme neile väljakutsetele. KUTSUB liikmesriike ÜLES rakendama Euroopa poolaasta raames esitatud asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi, sealhulgas taaste ja vastupidavusrahu kontekstis;
6. VÄLJENDAB HEAMEELT selle üle, et mitmes riigis on viimase kümnendi pensionireformid aidanud piirata avaliku sektori kulutuste dünaamikat, tõsta tegelikku pensioniiga ja tugevdada pensionisüsteemide tulude poolt. RÕHUTAB, kui oluline on terviklik poliitiline lähenemisviis, milles võetakse arvesse nii rahanduse jätkusuutlikkust kui ka pensionisüsteemide sotsiaalset piisavust. Sellega seoses täiendab peagi esitatav pensionide piisavust käsitlev 2024. aasta aruanne rahvastiku vananemise 2024. aasta aruannet. TOONITAB, et erineval määral peavad liikmesriigid astuma täiendavaid samme, mis hõlmavad tegeliku pensioniea tõstmist ja pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse elementide tugevdamist. RÕHUTAB, et rahvastiku vananemise aruande prognooside kohaselt parandab pensioniea sidumine eeldatava elueaga oluliselt riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust. KUTSUB liikmesriike ÜLES vältima juba vastu võetud jätkusuutlikkuse suurendamise reformide tagasipööramist;

7. VÄLJENDAB HEAMEELT selle üle, et majanduse juhtimise raamistiku reformis, mille keskmes on valitsemissektori võla jätkusuutlikuks muutmine, võetakse arvesse vananemise kuluprognose liikmesriikide keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades ning suurendatakse nende olulisust eelarvejärelevalves. PALUB komisjonil võtta rahvastiku vananemise 2024. aasta aruande järeldusi arvesse ELi majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimise asjakohastes valdkondades;
 8. PEAB TERVITATAVAKS, et Eurostat jätkab rahvastikuprognoside õigeaegset esitamist, ning RÕHUTAB sellega seoses, kui tähtis on teabevahetus riiklike statistikaametitega, austades täielikult nende ametite ja Eurostati sõltumatust;
 9. PALUB majanduspoliitika komiteel ja komisjonil ajakohastada 2027. aasta suveks elanikkonna vananemisega seotud majanduslike ja eelarveliste mõjude analüüs, võttes aluseks hiljemalt 2026. aasta märtsiks Eurostati poolt esitatavad uued rahvastikuprognosid.
-